Stavanger
På vei inn i en ny tid

VENSTRE
Stavanger

Valgprogram – Stavanger Venstre

Kommunevalgperioden 2015-2019

Stavanger 12. mai 2015

Innholdsfortegnelse:

Programkomite og programprosess - s. 3

Vedtatte kommunalplaner og forhold til politiske program - s. 4

Appell til deg som bor i Stavanger - s. 6

Stavanger Venstres Valgprogram 2015-2019

Den grønne byen - s. 8

- Klimautfordringen - s. 8
- Stavangers regionale utfordringer - s. 12
- Stavanger sentrum og Trehusbyen - s. 14
- Boliger og næringsarealer - s. 16
- Naturen og de grønne områdene - s. 18

Den sosiale byen - s. 20

- Sosialt ansvar, helse og omsorg - s. 20

Den kompetente byen - s. 25

- Skolen - s. 25
- Barnehagen - s. 28
- SFO - s. 29

Den kulturelle byen - s. 30

- Kunst og kultur - s. 30
- Idrett, fritid og friluftsliv - s. 34

Den innovative byen - s. 36

- Næringslivet s. 36
- Styring av kommunens virksomhet - s. 38
- Ansvarlig økonomistyring/politisk organisering - s. 40
- Et enklere og moderne Stavanger - s. 42

Den mangfoldige byen - s. 44

- Open Port-perspektivet - s. 44

Andre sentrale Venstre-dokumenter - s. 46

Programkomitéen

Programkomitéen har bestått av følgende medlemmer:

- Per A. Thorbjørnsen (leder)
- Annamaria Gutierrez
- Rune Askeland
- Jan Erik Søndeland
- Hege Eriksen Nordbøe
- Bjarte Espeland Horpestad (UV)
- Erik Hammer
- Petter Spence
- Hege Benedicte Blom
- Line Cecilie Møller Christiansen
- Anette Frøyland
- Magne Bartlett (sekretær)

Programprosessen

Programarbeidet har vært en omfattende prosess. Arbeidet startet i februar 2014 ved at det ble satt ned følgende programgrupper som jobbet med innspill til programmet:

- **Skole**, ledet av Bjarte Espeland Horpestad.
- **Byutvikling**, ledet av Hege Benedicte Blom.
- **Miljø**, ledet av Petter Spence.
- **Mangfold**, ledet av Anette Frøyland.
- **Kultur**, ledet av Annamaria Gutierrez.
- **Næring**, ledet av Erik Hammer.
- **Helse og omsorg**

Programkomiteen startet sitt arbeid på sensommeren 2014 og har hatt 10 møter. Prosessen i programkomiteens arbeid har foregått på følgende måte:

- Innspill fra lag og organisasjoner
- Gjennomgang av alle programgruppenes innspill
- Gjennomgang av inneværende program
- En fri runde, nye ideer og innspill

Vi endte opp med en oversikt over de største og viktigste sakene som ble presentert på nominasjonsmøtet i november og senere i Stavanger Aftenblad.

Programmet i sin helhet ble sendt ut på høring til Stavanger Venstres medlemmer. Det var også mulighet for at enkeltpersoner og interesseorganisasjoner kunne komme med innspill. Høringsinnspillene ble behandlet av programkomiteen.

Endelig forslag ble sendt ut etter at programkomiteen hadde behandlet høringsinnspillene.

Det endelige programmet ble vedtatt på medlemsmøte i april.

Vedtatte kommunalplaner og forhold til politiske program

Et program skal vise vei de neste fire årene, men det handler også om å ta initiativ i neste fireårsperiode som først kan realiseres enda lenger frem i tid.

Vi starter ikke fra et «nullpunkt». Det er et hav av tiltak som er politisk vedtatt tidligere og som også legger sterke politiske føringer for neste valgperiode. Dette er planer som har vært gjennom lange både administrative og politiske prosesser og endt i flertallsvedtak. De alle fleste planene er til slutt enstemmig vedtatt, men partiene kan ha tapt avstemninger på enkeltpunkter.

For å forstå det politiske Stavanger er det viktig å være oppmerksom på planene og deres betydning og rolle for folkevalgtes arbeid. Planene er de viktigste arbeidsredskapene for et bystyre. Programmet vi går til valg på er det viktigste arbeidsdokumentet for partigruppene.

A. Handlings- og økonomiplanen 2015 – 2018. Rulleres årlig. Her finnes blant annet komplett oversikt over hvilke investeringer som skal prioriteres og driftskonsekvenser.
B. Kommuneplan. En overordnet plan, hovedsakelig for arealdisposisjoner i hele kommunen. De siste årene har også en samfunnsdel og prioriteringer blitt tydeligere og viktigere.
C. Kommunedelplaner.
   - Kunst og kultur
D. Utbygningsplan.
E. Boligpolitisk handlingsplan.
F. Ruspolitisk handlingsplan.
G. Omsorg 2025 sier blant annet noe.
H. Plan for psykisk helsearbeid.
I. Klima- og miljøplan.
J. Trafikksikkerhetsplan.
K. Kulturminneplan.
L. Strategisk næringsplan.
M. Overordnet plan for skjøtsel av natur og friområder.
N. Handlingsplan for biologisk mangfold.
O. Kvalitetsplan for skole og barnehage.
P. Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og naturopplevelser 2010 -2022
Q. Folkehelsearbeid.
R. Handlingsplan mot diskriminering av lesbiske, homofile, bifile og transepersoner.
S. Handlingsplan Trygg – fri fra vold
T. Plan for etikk /etisk handel
   m.fl.

I tillegg kommer det en rekke meldinger som frivillighetsmeldingen og strategidokumenter om ulike tema, for eksempel sykkelstrategi, hvordan velferdsteknologi skal implementeres i kommunen og samhandlingsreformen. Det finnes også felles kommunedelplaner med andre kommuner og egne fylkeskommunale

planer som griper inn i kommunens arbeid. Kommuneproposisjon og Statsbudsjett gir også helt sentrale føringer for kommunen.

Hvis vi summerer alle tiltak som er planlagt gjennom planer, strategier, meldinger og enkeltsaker er det mer enn nok å ta seg til de neste fire årene. Et program for partiene er uansett viktig. De forteller om andre prioriteringer, nye tiltak og nye ideer, og gir en helt nødvendig dynamikk i kommunens utvikling. Det er viktig å understreke at planer kan endres på og prioriterte oppgaver kan nedprioriteres. Uten langsiktige og strategiske planer er det ikke mulig å styre en kommune og uten partiprogrammer stopper de politiske prosessene og nytenkningen opp.

Appell til deg som bor i Stavanger

Kjære velger, det er tid for valg.

Vi ønsker din stemme. Det er det valget handler om. Jeg håper, når du setter deg inn i vår historie, vår ideologi, vårt program og hvordan vi har forvaltet det folkevalgte mandatet vi er gitt i tidligere valg, at du velger Venstre.

Vi vil ta Stavanger inn i en ny tid. Byen står overfor store utfordringer i tjenesteutvikling, omstilling i næringslivet, store klimautfordringer, nye kommunale reformer, med mer. Vi kan ikke flyte på olje og gass i årene som kommer, men vi vil fortsatt ha et sterkt miljø innen ikke-fornybarsektor i mange år fremover. Sektorens oppgave er å utvikle seg i en bærekraftig retning, men vi skal videre mot et fornybart samfunn. Det gir oss store muligheter for nye næringer, for innovasjon og nytenkning. Dette er en mulighet byen må gripe fast i i den kommende fireårsperioden. Vi vil utvikle byen videre. Vi vil ta byen inn i en ny tid. Intet mindre.

Jeg ønsker å gi deg litt historisk og ideologisk bakgrunn. Venstre er Norges eldste parti og det eneste som bygger sin politikk på sosialliberalismen. For et liberalt parti er det enkelte menneskets frihet, lykke og velferd målet for samfunnet. Venstres politikk forener frihet for den enkelte med ansvar for fellesskapet og for hverandre. Det liberale systemet er basert på demokratiet, rettsstaten, markedsøkonomien og sivilsamfunnet. Venstre vil at makt skal balanseres slik at ingen enkeltaktører i samfunnet får uforholdsmessig stor innflytelse på bekostning av andre.

Venstre er uavhengig av særinteresser; vi bygger vår politikk på et helhetssyn. Vi mener at alle interesseorganisasjoner er verdifulle bidragsytere, men at viktige avgjørelser skal tas av folkevalgte i åpne demokratiske prosesser.

Vi er opptatt av å styrke lokaldemokratiet, som vi ser på som bærebjelken i et levende folkestyre. Venstre mener avgjørelser skal tas på et lavest mulig nivå. Det skal være kortest mulig avstand fra de som tar avgjørelsene til dem avgjørelsen gjelder for. Slik får vi et levende demokrati.

Frihet er en forutsetning for å ta ansvar for egne handlinger og å ta hensyn til sine medmennesker. I Venstres menneskesyn ligger en overbevisning om at vi alle har evne til å skape det gode liv både for oss selv og for andre. Vi tror at mer mangfold, individuell frihet og rom for livsutfoldelse vil gi et mer medmenneskelig samfunn.

Venstre er svært bekymret over verdens miljøtilstand og vil arbeide for at Stavanger tar sin del av ansvaret med å snu utviklingen. Venstres fellesskapsperspektiv går på tvers av generasjoner. Mennesket har et forvalteransvar og skal overlate et godt livsmiljø og et godt samfunn til kommende generasjoner. Politiske avgjørelser skal være preget av bærekraft og av hensyn til naturens tåleevne. Venstre er et fremtidsoptimistisk miljøparti som tar forvalteransvaret på alvor.

Jeg ønsker deg lykke til i valget av parti. Enten du er 16 år som skal stemme for første gang i ditt liv, eller at du har stemt ved mange valg tidligere. Vi skal love deg hver dag å arbeide hardt for å gjøre Stavanger litt bedre for alle. Venstre er det sosialliberale partiet i Norge. Vi er det sosialliberale alternativet i Stavanger.

Jeg ønsker deg et godt valg!

Per A. Thorbjørnsen, ordførerkandidat.

P.S. Jeg oppfordrer sterkt til å se nærmere på to av de viktigste sentrale Venstredokumentene **Venstres prinsipprogram** og **Venstres dokument om grønn vekst**. Nettlenker til disse finner du helt til slutt i dette dokumentet.
Jeg ser ikke helt bort fra at du ikke bare velger å stemme Venstre, men at du også vil være med som medlem. Hvis du virkelig vil påvirke, også mellom valgene, er det ikke tvil om at et medlemskap gir deg store muligheter i så måte.

D.S.

Stavanger Venstres valgprogram 2015 - 2019

Dette lover vi å arbeide for! Dette programmet skal være arbeidsdokumentet for Venstre de neste årene. Mange programposter vil være avhengig av økte skatteinntekter/bedret kommuneøkonomi. Vi lover å følge opp så langt vi makter innen forsvarlige økonomiske rammer. Kommunale tiltak som er en realitet i dag, er i all hovedsak basert på partienes tidligere programposter. Uten program, ingen politisk utvikling! Venstre presenterer et helhetlig kommuneprogram, som vi er sikre på skal føre Stavanger inn i en ny tid. I stolthet presenteres Stavanger Venstres program:

Den grønne byen:

<u>Klimautfordringen</u>
Situasjonen i dag

Foto: Joachim Steinbru

De neste 15 årene må verden, Norge, Stavanger og andre lokalsamfunn gjennom radikale omstillinger for å redusere klimautslippene. Venstre mener vi kan snu klimautfordringene med en effektiv, målrettet satsing på bærekraftig økonomisk vekst. Vi må få en grønn økonomi der veksten er basert på fornybar energi, klok husholdering med knappe ressurser og kretsløpstankegang. Vi mener at en fortsatt vekst og velstand avhenger av vår evne til å omstille oss fra en vekst basert på ikke-fornybare ressurser til en vekst basert på fornybare bærekraftige ressurser. En grønn økonomi vil gi hver enkelt av oss en bedre hverdag, bedre lokalsamfunn å leve i, og være lønnsomt for land og bedrifter som griper muligheten det grønne skiftet gir. I mange tilfeller er det som er bra for klima, også bra av andre grunner. Mindre bruk av kull og olje bedrer luftkvaliteten. Bedre kollektivtransport gjør at færre må stampe i bilkø. Massive investeringer i grønn teknologi kan være akkurat det som trengs for å skape ny vekst, både Stavanger, i Norge og i verden ellers.

Utfordringer

Klimaendringer er den største utfordringen vi står overfor på jorda i dag. Det er sannsynlig at vi allerede merker effekten av dette med mer ekstremvær og tørke, isbreer som smelter og stigende havnivå. Millioner av mennesker får sitt livsgrunnlag truet og klarer vi ikke å snu utviklingen vil situasjonen forverre seg kraftig.

De fleste forskere er enige om at klimaendringene skyldes menneskelig aktivitet med utslipp av klimagasser fra industri og oljevirksomhet, transport, landbruk og kraftproduksjon. Vi må alle, både som enkeltpersoner, bedrifter og kommune, gjøre en innsats for å kutte klimautslippene.

Stavanger kommune har en egen klima- og miljøplan, men vi må vurdere om denne er ambisiøs nok. Venstre vil derfor forsterke innsatsen for at Stavanger tar ansvar for å redusere de globale miljøutfordringene, både når det gjelder utslipp av klimagasser, men også for å redusere utslipp av miljøgifter og tap av biologisk mangfold. Vi vil arbeide for at hensyn til klima- og miljø skal ligge til grunn for politiske vedtak og Stavanger kommunes planer og aktiviteter.

Venstre vil at Stavanger skal ta sin del av ansvaret for at Norge oppfyller internasjonale avtaler, blant annet en reduksjon av klimautslipp med 40 % innen 2030. Ifølge rapporten New Climate Economy er de neste 10-15 årene kritiske for om vi skal nå klimamålene.

Foto: Joachim Steinbru

Venstre ønsker at Stavanger skal bli en ledende miljøby. Blant de viktigste tiltakene for å oppnå dette er en forsterket innsats på kollektiv transport og sykkelbruk.

Bussveiene er under utbygging, men Venstre ønsker å gå videre og gjøre skinnebasert transport til ryggraden i det fremtidige kollektivsystemet i Stavanger, Sandnes og regionen rundt. Venstre er også villig til å ta i bruk rush-tidsavgift og parkeringsrestriksjoner.

Videre vil vi tilrettelegge for miljøvennlig bolig- og næringsutbygging og støtte forsøk med miljøvennlige bygg- og boformer. Det skal være enkelt å foreta miljøvennlige valg og vi vil sikre at den kommunale saksbehandling ikke er til hinder. Venstre vil anvende prinsipper fra Urban Gardening i videreutviklingen av Stavanger.

Vi vil understreke at det er fylkeskommunen som har ansvaret for kollektivdrift i regionen og vi viser til Venstres fylkesprogram på dette helt sentrale området.

Venstre vil:

- sikre og arbeide for at Stavanger kommune bidrar til å nå målet om redusere klimautslippene med minst 40% innen 2030.
- at bystyret skal ha en årlig miljødebatt basert på en klimamelding som inneholder status, tiltak og miljøregnskap, med mer.
- at det lages en konseptvalgutredning for skinnegående kollektivtransport på strekningen sentrum, Ullandhaug, Jåttå, Forus, Sola/flyplassen, Sandnes (herunder metro, tog, bybane, monorail med mer).
- arbeide for at Stavangeregionen får økte statlige tilskudd til investeringer i kollektivtransport/ veiutbygging slik at bompengeavgift kan reduseres.
- konsentrere utbygging og fortetting til områder med godt kollektivtilbud og ha en restriktiv politikk til utbygging utenfor de viktigste kollektivaksene.
- videreføre sykkelsatsingen, blant annet. ved å øke investeringer, gode sykkelparkeringsordninger ved aktuelle knutepunkter, med mer.
- at sykkelfelt som brått avsluttes kartlegges og rettes opp i i tilknytning til sykkelplanen.
- at det skal føres en restriktiv parkeringspolitikk i tilknytning til arbeidsplasser, spesielt i Forusområdet.
- arbeide for å videreføre flaskehalsprosjektet slik at det gir bedre fremkommelighet både for buss og bil.
- at Revheim-utbyggingen skal være basert på det fremste av miljøteknologi og bærekraft og framstå som en signalbydel.
- følge opp den regionale energi- og varmeplanen slik at miljøvennlige energibærere utnyttes riktig og i tråd med målene i Stavangers klima- og miljøplan.
- at byen tar i bruk mer fornybar energi. Vi vil opprette ny støtteordning til installasjon av solcellepanel for hus med to eller flere boenheter og opprette et klima- enøk- og solenergifond (NOK 1 million) etter modell fra Oslo, som stimulerer tiltak som gir redusert eller mer effektiv energibruk.
- fremme bruk av vannbåren varme i alle nybygg. Energikilden skal i hovedsak være bærekraftig/fornybar.
- avvikle bruk av all olje/fossil gass til oppvarming innen 2020, også i private hus.
- sørge for at alle kommunale bygg som ikke kan bygges om til energieffektive hus, varmes opp ved hjelp av energieffektive metoder, slik som fjernvarme, biobrensel, sjø- eller jordvarme.
- innføre sentral energistyring for alle større kommunale bygg og øke bruken av fremtidsrettet miljøteknologiske løsninger.
- bidra til at både kommunale og private hus bygges med grønne tak.
- sørge for at alle kommunens virkeområder blir miljøsertifisert.
- legge til rette for at Stavanger skal være foregangsby for bygging av energieffektive hus.
- ved nyinnkjøp til kommunenes bilpark, gå til innkjøp av biler som kan bruke lav-/nullutslippsteknologi, slik som sertifisert biodrivstoff, elektrisitet, hydrogen og plug-in hybrid.
- ha et pilotprosjekt for bruk av el-sykler som valgt tjenestetransport på lik linje med tjenestebiler

- arbeide for at overskuddsenergi fra nye utbyggingsprosjekter og næringsvirksomhet kan brukes effektivt, eventuelt kobles inn på infrastruktur som fjernvarmenettet.
- redusere klimagassutslippene i forbindelse med kommunens egen reisevirksomhet i regionen ved at alle kommunens ansatte skal benytte seg av det mest miljøvennlige reisealternativ som praktisk er mulig.
- at Stavanger kommune skal bruke sin markedsmakt til å utøve en bærekraftig anskaffelsespolitikk.
- føre videre kravet om fornybar oppvarming i lokaler kommunen leier.
- fortsette arbeidet for bruk av landstrøm for supply-båter og utrede mulighet for landstrøm til cruiseskip.
- sikre bedre luftkvalitet i sentrum, blant annet ved å vurdere piggdekkavgift.
- fortsatt legge til rette for fordeler for elbil jamfør nye statlige retningslinjer.
- arbeide for å etablere flere ladestasjoner utenfor parkeringshus.

Stavangers regionale utfordringer

Situasjonen i dag

Stavanger er sentrum i en region som har opplevd en rivende vekst over mange år. Til sammen bor det ca. 240.000 mennesker i Sandnes, Sola, Randaberg og Stavanger. Selv om situasjonen i næringslivet for øyeblikket er usikker, forventes fortsatt vekst i folketallet.

En videreutvikling av disse områdene på en miljøriktig og fremtidsrettet måte må være et felles ansvar, både hva gjelder bolig, næring, transport og jordvern.

Foto: Joachim Steinbru

Utfordringer

Venstre mener at ryggraden i et fremtidsrettet kollektivsystem i Stavanger, Sandnes og regionen rundt må være rask, pålitelig og ha hyppige avganger. Det betyr at den må bestå av en kombinasjon av jernbane og buss, samt enten T-bane, monorail eller bybane. I tillegg må man satse på gang- og sykkelveier.

Bolig -og næringsutvikling skal primært foregå langs kollektivaksene og ved kollektive knutepunkt. Venstre lanserer Ullandhaugvisjonen i dette programmet som både består av universitetsutbygning, sykehusutbygging og storstilt skinnebasert kollektivsatsning. I den «skinnegående visjonen» ser vi for oss at Ålgårdbanen ikke bare knyttes til eksisterende infrastruktur, men knyttes sammen med Ullandhaug og på sikt skal ha endestasjon i Randaberg.

Landets kanskje beste matjord ligger i vår region. Vi har et stort ansvar for å forvalte denne til beste for nåværende og kommende generasjoner. Venstre vil alltid at hensynet til jordvern skal tillegges stor vekt ved utbygging..

Venstre mener at det å videreutvikle byområdet på en miljøriktig og framtidsrettet måte er et felles ansvar for alle storbyområdets kommuner og vil støtte alle former for forpliktende demokratisk samarbeid kommunene i mellom.

Venstre mener at en sammenslåing av Stavanger og nabokommunene er den beste måten å styrke arbeidet med å ivareta disse viktige hensynene.

Mange av satsningsområdene under dette kapitelet er både et kommunalt og interkommunalt ansvar. Derfor vil noe av punktene bli omtalt i begge kapitlene.

Venstre vil:

- arbeide for kommunesammenslåing på Nord-Jæren. Venstre ser kommunesammenslåing på Nord-Jæren som den beste løsningen på de store utfordringene regionen står ovenfor.
- arbeide for økt kollektiv- og sykkelandel.
- satse på sykkelveier.
- ha en restriktiv parkeringspolitikk.

- Ha et godt busstilbud med hyppige avganger til alle bydeler.
- arbeide for å la storbyregionen overta styringen av kollektivtransporten fra fylkeskommunen. Dette vil gi regionen mulighet til å føre en offensiv kollektivpolitikk, som for eksempel målrettede tilbud om rimelig buss, gode tilbud for ungdom, og kraftig forbedret frekvens.
- arbeide for en restriktiv jordvernpolitikk.
- arbeide for interkommunal IT-avdeling.
- vurdere et nytt kollektivknutepunkt i Forusområdet.
- gjennom en aktiv eierstrategi forvente at interkommunale selskaper sikrer å fremme bærekraftige utvikling og fremmer miljøteknologiske løsninger.
- arbeide for at Ålgårdsbanen gjenåpnes.
- bygge undergang i forbindelse med Revheim kirke, Revheim ungdomsskole og forsamlingshus.

Stavanger sentrum og Trehusbyen

Situasjonen i dag

Venstre vil være garantisten for at det historiske i sentrum tas vare på. Stavanger sentrum er det viktigste området for byens identitet, med middelalderbyen, Domkirken og den sentrumsnære trehusbebyggelsen.

Vi vil sikre at den historiske bebyggelsen vernes. Sentrum skal være levende og attraktivt for handel, næringsliv, arbeidsplasser, opplevelser, kultur og turisme. Vi har en helt unik sentrumskjerne i europeisk sammenheng. Det forplikter.

Utfordringer

Vi ønsker fornyelse, vi ønsker en fortetting og en vekst, men det må skje uten å ødelegge det historiske og unike i Stavanger. Venstre ønsker å legge til rette for varehandel i sentrum, og ønsker velkommen tiltak som kan gjøre det mer attraktivt.

Foto: Joachim Steinbru

Venstre vil være garantisten for det kulturelle uttrykk trehusbyen er og som gjør Stavanger forskjellig fra mange andre byer. Kulturminneplanen, som forteller om Stavangers arkitektoniske og historiske kvaliteter, skal legges til grunn for byplanlegging som skjer. På områder der det kan tillates ny bebyggelse skal det stilles strenge krav til at denne er tilpasset den eksisterende i forhold til materialvalg og volum.

Venstre vil at Nytorget skal bevares og videreutvikles raskt og skal være en pådriver for at ikke prosessen tar for lang tid. Jugendmuren og trærne må bevares. Det er viktig å revitalisere området i et urbant perspektiv.

Tinghusplassering er i stor grad knyttet til konseptvalgutredningen som er vedtatt. Nytorget kan være en aktuell plassering. Sikkerhet og omfang er avgjørende. Dersom tinghuset må ha en grunnflate bestående av området fra Langgata til Bergelandsgata, er andre aktuelle områder Lagårdsveien, Paradis Nord eller Jernbaneområdet i sentrum.

Det er et stort potensial i Paradis. Paradis Nord skal de neste årene reguleres. Vi ønsker å gjøre området til et av byens aller mest moderne og attraktive områder, både for boliger, næring og opplevelser. Det kan også være aktuelt å regulere for offentlige bygg - kommunale så vel som statlige.

Venstre skal skape en ny sentrumsbydel i Paradis.

Vi vil anlegge en sammenhengende grønn promenade fra Hillevåg til sentrum. Slik at turveien langs fjorden forlenges fra Hillevåg til sentrum.

Sentrumsplanen er nå lagt ut til høring. Venstre avventer de politiske føringene til høringsrunden er over. Vi understreker at det er det historiske sentrum som skal være

premissleverandøren for sentrums utvikling. Selvsagt skal det være åpning for byfornyelse og nye tiltak, men Stavanger sentrum skal bevares som den juvel det fremstår som blant norske byer.

Venstre vil:

- videreutvikle og styrke Stavanger sentrum som bolig-, nærings-, handels- og opplevelsessenter.
- arbeide for at Stavanger videreutvikles som trehusbyen.
- aktivt profilere det særpreget som ligger i at Stavanger er Europas største sammenhengende trehusby.
- anbefale utvidet bruk av arkitektkonkurranser i prosjekter som er av særlig betydning for byen.
- at Jorenholmen parkeringsanlegg rives og at det skal arrangeres arkitektkonkurranse om framtidig bruk av området.
- erstatte parkeringsplassene på Jorenholmen og etablere byhallen parkering eller tilsvarende under Bergeland.
- reetablere ordningen med et rehabiliteringsfond avfor private bygninger i trehusbyen.
- fortsette arbeidet med effektiv brannsikring i trehusbyen.
- sikre verneverdige bygninger mot forfall og ta i bruk lovverkets tilgjengelige virkemidler for å hindre dette.
- se til at Byparken forvaltes på grunnlag av dens historie som det eldste kjente hage- parkanlegget i Norge. Det skal ikke tillates noen store grep som endrer parkens uttrykk.
- at det offentlige uterom skal være tilgjengelig for alle uansett funksjonshemming, altså må reglene om universell utforming også gjelde byens uterom.
- se til at uterommene har tilstrekkelig antall benker som sikrer gode oppholdsmuligheter.
- sikre tilstrekkelig med søppelspann i sentrum og friområdene.
- øke driftsmidlene til renhold av det offentlige uterom.
- områder som ikke benyttes til havneformål skal etter en gjennomgang tilbakeføres fra Stavanger interkommunale havn IKS til kommunen.
- det skal opparbeides "superlekeplasser" i sentrum og sentrumsnære områder, gjerne slik at noen av apparatene er tilrettelagt for alle aldersgrupper.
- rehabilitere gamle fontener og etablere nye; Vann skaper trivsel.
- sørge for realisering av en fungerende og attraktiv El-bysykkelordning. Få på plass ladestasjoner på UiS og Jåttå og på sikt gjøre ordningen mer tilgjengelig for kommunens ansatte.
- tilrettelegge for større antall studentboliger og øke utnyttelsegraden på campusområdet, samt bygge studentboliger i sentrale deler av byen.
- videreføre kommunal ordning med forskuttering av studentboliger.
- styrke byantikvarens mandat og rolle.
- utvide Blå Promenade slik at den strekker seg fra Nye Tou til konserthuset.
- anlegge en sammenhengende grønn promenade fra Hillevåg til sentrum
- at levekårsundersøkelsen skal brukes som et verktøy også i byutviklingspolitikken.

Boliger og næringsarealer

Situasjonen i dag

Venstre vil sørge for at innbyggerne i Stavanger også i framtiden har et godt bomiljø og tilgang til gode og nære friområder. Det er viktig at det bygges nok boliger av forskjellige typer som tilfredsstiller de behov ulike mennesker og familier har. Nye boligområder skal ha høy kvalitet, det må sikres gode lekeområder for barn og tilstrekkelig med grøntarealer.

Ved å tilrettelegge infrastruktur samt reguleringsmessig holde boligområder på ønsket avstand gir vi virksomhetene nødvendig spillerom. Venstre er garantisten for en bærekraftig, sunn og solidarisk boligpolitikk, slik at flest mulig som vil også kan bosette seg i Stavanger.

For å stimulere til mer sykling i lokaltrafikken og mindre bilkjøring, vil Venstre at trafikkarealene i de nye boligområdene skal prioritere gående og syklende. Trafikkarealene må utformes slik at hurtigsyklister, vanlige syklister, gående og barn på vei til og fra skolen kan ferdes trygt i forhold til hverandre og for biltrafikken i området.

Foto: Joachim Steinbru

Venstre vil:

- sikre god tilgang på boliger av varierende type. Venstre vil arbeide spesielt for å få realisert nye boligområder i og omkring Forus for dermed å redusere behovet for persontransport.
- at det skal legges til rette for bygging av forskjellige boligtyper i transformasjonsområder. Disse skal ha gode store lekearealer for barn og tilstrekkelig med grønne lunger.
- sikre de sjønære næringsarealene på Buøy, Hundvåg, Tastasjøen og Dusavik. Det skal ikke tillates ny boligbebyggelse så nært at virksomhetene ikke sikres gode rammebetingelser.
- sikre studentaktivitet i sentrum i tillegg til campus Ullandhaug.
- utrede kulvert(er) over motorveien fra Schancheholen til Auglendstunnelen. Dette vil gi grøntareal til friluftsliv for hele byens befolkning og bedre luft- og støyforhold for beboere på Auglend, samt gi mulighet for nye trivelige boligområder.
- Vedlikeholde kommunale veier og at sykkelstier forbedres.
- Prioritere trafikksikkerhetsarbeidet i Stavanger, særlig i spesielt ulykkeutsatte områder. Venstre støtter nullvisjonen som slår fast at det ikke skal gå liv tapt i trafikken.
- Fortsette arbeidet med å sikre skoleveiene i bydelene.
- Arbeide for etablering av Kvernevik lokalsenter med bydelshus, nye boliger og nytt helsesenter.
- Arbeide for å etablere jordkabler i nye utbyggingsområder i Madla.

- Ha en utredning av tunnel under Hafrsfjord blant annet for å ivareta det historiske innseilingspunktet.
- Dersom bro over Hafrsfjord velges skal det sikres tilstrekkelig seilingshøyde
- Ønsker å gjøre Paradis Nord til et av byens aller mest moderne og attraktive områder, både for boliger, næring og opplevelser.
- Utvikle friområde med aktivitetsområder i Emmaus.

Naturen og de grønne områdene

Foto: Joachim Steinbru

Stavanger trenger parker, elver, vann, badeplasser og friluftsområder som er tilrettelagt for flest mulig. Vi ønsker å utvikle våre grønne lunger. Våre grøntområder skal være attraktive for blant annet mosjonister, naturelskere og foreldre som triller en barnevogn. Å kunne ta en pause fra byens støy og nyte naturens ro handler om å øke livskvaliteten for mange.

Den nye oasen Mosvatnet-Vålandsparken skal bli Stavangers svar på Central Park. En park for alle generasjoner i Stavanger. En park for lek, naturopplevelser og stillhet.
Vi har også et ansvar for å bevare artsmangfoldet i våre grøntområder og beskytte dem mot inngrep. Når byen vokser må det biologiske mangfoldet tas hensyn til

Venstre vil:

- sikre gjennomføring av friområdeprosjektet.
- skape Mosvatnet bypark. Lokket over motorveien vil skape en sammenhengende park fra et nyoppusset Vålandstårn til Mosvatnet.
  En park for barn, for mosjonister og for alle som vil nyte naturen i en viktig grønn lunge.
- sørge for å følge opp og iverksette kommunens disposisjonsplan for Vannassen friområde, og
- legge spesielt vekt på vern av rødlisteartene i området.
- sikre godt vedlikehold av byens parker og friområder, slik at disse fremstår innbydende for publikum.
- sikre områder med viktig biologisk mangfold gjennom å regulere disse til naturvernområder.
- Videreutvikle Ullandhaug økologiske gård.
- motarbeide alle planer som gir risiko for ytterligere tap av artsmangfold.
- lage en handlingsplan for opprydning av sentrumsnære sjøområder.
- vurdere å leie ut friområder til landbruksformål der det er aktuelt.
- at de gjenværende ubygde arealene rundt Store Stokkavann i tillegg til Gimle Gård skal vernes og ikke nedbygges.
- at det skal legges til rette for badesteder ved store Stokkavann som kan kombineres med vannets formål som krisevannforsyning.
- sikre at kommunens badeplasser har tilfredsstillende badevannskvalitet.
- sikre bygging av planlagte sammenhengende turstier. Disse skal tilpasses kulturlandskap og terreng.
- arbeide for å få gangsti rundt Jåttånuten
- opparbeide gangsti i Gauselvågen
- at byens viktigste friområder skal skjermes mot uønsket støy.
- sikre tilgjengeligheten til Stavangers skjærgård – byøyene - og være svært restriktive med å tillate bygninger i strandsonen som kan hindre folks ferdsel.
- etablere et miljøvennlig båttilbud mellom Hundvåg og sentrum.
- at større deler av det militære området på Ulsnes skal søkes frigitt til friområde.

- si nei til bro til Vassøy. Det skal sikres parkeringsplasser tilgjengelig i sentrum for beboere på byøyene.
- utfordre Sandnes, Sola og Randaberg til kappestrid om hvem som klarer å øke andel syklister og andel reisende med kollektive transportmidler, mest i neste periode.
- opprette en kommunal støtteordning for urban birøkting.
- øke bevisstgjøringen ved valg av nytteplanter, både for kommunale beplantninger og for private aktører.
- gjennom reguleringsplaner legge til rette for grønne bygg, bygg som i tillegg til å være energieffektive lages med beplantning.
- tilrettelegging for flere skolehager.
- sikre tilstrekkelig belysning på offentlige gangstier/ turveier.
- at det etableres flere lokale hundeluftegårder.
- ruste opp hundegården på Åsen, blant annet med belysning.
- opprettholde dagens kolonihager.
- opprettholde støtten til dyrebeskyttelsen og arbeide for dyrenes velferd og rettigheter, samt utarbeide en rottebekjempelsesplan.
- utvide dagens helårlige hundepark i Sørmarka til å gjelde hele Sørmarka sør. Dette må gjøres på en måte som sikrer lokal gårdsdrift.
- etablere et eget nytt felt på motorveien som er forbeholdt kollektivtrafikk.
- følge opp kulturminneplanen.
- stimulere til beplantning av nyttevekster som sikrer livsgrunnlaget for bier og andre nytteinnsekter.
- tilrettelegge for økt dyrkning av spiselige vekster i offentlige rom og oppfordre til det samme for private (hager, terrasser, med mer).
- anvende prinsippene fra Urban Gardening i videreutvikling av Stavanger som grønn by, for eksempel ved å plante bærbusker og frukttrær istedenfor prydbusker og trær, utnytte tak til grønne felles takterrasser.
- redusere bruken av veisalt.

Den sosiale byen:

<u>Sosialt ansvar, helse og omsorg</u>

Situasjonen i dag

Stavanger Kommune bruker nærmere tre milliarder kroner på det totale helse- og sosialtilbudet. Det utgjør omtrent halvparten av bykassen. Nesten halvparten av kommunes ansatte arbeider innen dette feltet. Det er et stort og mangfoldig tjenestetilbud. Vi kan være stolt av tilbudet. I det siste er det reist spørsmål omkring kvalitetsbegrepet, ikke minst i eldreomsorgen. Venstre vil nettopp at neste periode skal handle mer om kvalitet i tjeneste. Det handler om tilstrekkelig kompetente ansatte, om kvalitetsplaner og gode tjenester.

Venstre mener det enkelte menneskets mulighet til å leve et godt liv må være målet for samfunnet. Mennesker er ulike, har forskjellige behov og ønsker ulike løsninger. Velferdstilbudene må alltid bygge på respekt for det enkelte menneskes integritet og i større grad tilpasses den enkeltes ønsker og behov.
Som brukere skal vi kunne stille krav om mer fleksible og individuelt tilpassede tjenester som skal være tilgjengelige når vi trenger dem. For Stavanger Venstre er et individ som henvender seg til det offentlige for å be om hjelp en borger, et medmenneske, og ikke en klient.

Foto: Joachim Steinbru

Venstre mener at en stor utnyttelse av denne teknologien handler om at eldre kan bo lengre hjemme hvis det er ønskelig. Vi vil unngå at teknologien blir inhuman og vi vil sikre at personvernet er tilstrekkelig ivaretatt. Teknologien skal alltid være et supplement.

Utfordringer
Mange av innbyggerne i Stavanger er helt avhengige av at vi har et godt tjenestetilbud. En kommune blir bedømt nettopp ut fra hvilke tjenester vi har til de av innbyggerne våre som er avhengig av omsorgstjenester. Det nytter ikke å score høyt på kultur og tilrettelegging for næringsliv, hvis vi scorer lavt på nivå av omsorgstjenester.
Mye av omsorgssektoren handler om tilbudet som gis de eldre, psykisk syke, rusavhengige, funksjonshemmede og utviklingshemmede.
Vi tror at det i de neste årene må satses mer på bofelleskap, demenslandsbyer og andre boformer for eldre fremfor nye, tradisjonelle sykehjemsplasser

Vi vil tenke nytt om rusomsorgen og vil bl.a. vurdere innføring av bruker-rom (sprøyterom). Et bruker-rom (sprøyterom) vil blant annet bidra til at det skjer mindre rusing knyttet til bomiljøer, at vi kan redusere antall overdosedødsfall og sikre daglig kontakt mellom misbrukerne og hjelpeapparatet.

Vi vil med fornyet kraft redusere barnefattigdommen så langt vi makter. Vi mener at dersom barnetrygd ikke er en del av beregningsgrunnlaget/sosialhjelp vil det være det enkelttiltaket som vil hjelpe best på økonomien. Det vil koste, men vi er villig til å satse. Det kan være hensiktsmessig å prøve ut ordningen i en eller flere bydeler først.
For Stavanger Venstre er det åpenbart at forskjellige innbyggere har ulike behov. Tilbud og ytelser som brukere mottar må derfor i størst mulig grad tilpasses den enkelte. Det skal alltid legges til grunn en totalvurdering av hvilket hjelpenivå som er det beste, tilrettelegging og veiledning, hjemmebasert omsorg eller bofelleskap/sykehjem.

Kommunen er, og vil i framtiden i enda større grad være, avhengig av frivillige organisasjoner og enkeltpersoner sin innsats. Frivillighetsmelding må oppdateres jevnlig. Venstre vil legge til rette for et nært og forpliktende samarbeid med de frivillige organisasjonene. Byen vil være avhengig av den ressurs som pårørende og frivillige organisasjoner representerer for et godt kvalitativt liv

Vi har de siste årene opplevd at varslere ikke føler seg ivaretatt og at alvorlige hendelser ikke blir fulgt opp i tilstrekkelig grad. Bystyret har i sist periode arbeidet aktivt med «Plan for etikk og varsling» Venstre ønsker å gå videre i arbeidet og ønsker at en ekstern frittstående undersøkelseskommisjon utredes.

Formålet er å sikre at ulike alvorlige hendelser blir undersøkt uavhengig av dagens ordninger. Det vil gi nødvendig trygghet for at sakene faktisk følges opp. Det vises til regjeringens arbeid med opprettelsen av et statlig utvalg med fokus på alvorlige hendelser eller mistanke om lovbrudd i helse- og omsorgstjenesten.

I et kommunalt, eventuelt interkommunalt perspektiv, er det naturlig å se på saker som:

- Overdosedødsfall blant narkomane som har tjenester fra kommunen(e)
- Mistenkelige dødsfall i kommunale boliger mm
- Varsling om mistanke om alvorlige hendelser og «nestenulykker» innen institusjon/hjemmetjenester
- Mobbesaker i skolen
- Alvorlige varslingssaker skal også kunne meldes direkte til kommisjonen

Kommisjonen skal ha en solid faglig forankring innen ulike områder. Det er naturlig at sammensetningen av kommisjonen består av en fast gruppe supplert med fagpersoner avhengig av problemstilling.

Kommisjonen bør være et pilotprosjekt over fire år og det skal søkes statlig støtte.

Venstre vil:

- at alle som kontakter NAV i kommunen skal ha rett til å bli behandlet med verdighet og respekt. Det skal være mulig å forholde seg til samme saksbehandler gjennom hele saksgangen.
- at NAV-kontorene (helse- og sosialkontorene) skal utvide åpningstiden til klokken 19.00 én dag i uken.
- at det skal opprettes en akutt-telefon i helger og høytider hvor mennesker som trenger hjelp får dette. Akutt-telefonen skal også betjene akutte tilfeller hvor det er behov for kommunens omsorgstjenester og fungere som en krisetelefon for pårørende.
- at mennesker som opplever akutt sosial nød kan henvende seg til kommunen også utenfor kontortid. Det skal vurderes nærmere hvilke ordninger som kan sikre dette.
- at fattigdomsplanen skal revideres årlig, og ha et spesielt fokus på barnefattigdom.
- at aktivitetstilskuddet til barn skal økes etter behov.
- vurdere å ikke legge barnetrygd til grunn for beregning av sosialhjelpssatsene.
- arbeide for å øke sosialhjelpssatsene.
- at det skal brukes nødvendige ressurser på å legge forholdene til rette for en trygg alderdom. Dette kan skje ved at det legges til rette for boliger og bomiljø tilpasset eldres behov. Bokollektiv-løsninger kan gi et sosialt fellesskap som kan erstatte nettverket man mister når man må flytte fra egen bolig.
- at eldreomsorgen skal ha kapasitet til å møte dem som rammes av alderdomssvekkelse og sykdommer. Venstre vil sikre at det er tilstrekkelige plasser ved sykehjem og omsorgsboliger.
- styrke kvalitet og finansiering av eldreomsorgen. Arbeide for å gjøre finansieringsordninger bedre.
- utrede alternative ordninger til dagens bestiller-/utførermodell innen levekårsfeltet.
- følge opp prioriteringene i Omsorg 2025, men i den videre satsningen øke bygging av bofelleskap for eldre syke, demenslandsbyer etc.
- at det skal legges fram en egen plan for aktivitetstilbud ved sykehjemmene slik at beboerne gis en meningsfylt hverdag.
- dagens sentralkjøkken skal ikke utvides/bygges nytt. Sykehjem som har egne kjøkken skal kunne beholde det hvis virksomheten selv ønsker det.
- at det skal være dagsenterplasser ved alle sykehjem.
- bedre livsvilkårene for de alt for mange demente som lever hjemme alene, hos pårørende eller i sykehjemsavdelinger som ikke er tilpasset deres spesielle behov.
- omsorgsteknologi skal innføres der det er nyttig og forsvarlig.

- at det skal være lett å få avlastning og hjelpemidler. Pårørende som ønsker det skal få tilrettelagte ordninger som gjør det mulig å ta vare på sine nærmeste på en velegnet måte. Trygghetsavdelingen skal opprettholdes.
- at det innføres en fast ordning for pårørende i sykehjem.
- at verdigheten skal stå i sentrum også ved livets slutt – det palliative arbeidet ved sykehjemmene skal styrkes.
- arbeide for at mennesker med utviklingshemming skal få individuelt tilrettelagte tjenester og botilbud i sitt nærmiljø dersom det er ønskelig.
- at det skal etableres flere boliger i løpet av neste periode for ulike målgrupper som har krav på bolig. Vi vil arbeide for at det både bygges i privat og offentlig regi.
- kommunen skal tilby differensierte botilbud for alle grupper som har rett på kommunal bolig.
- at familier med psykisk utviklingshemmede barn og/eller sterkt fysisk funksjonshemmete barn skal støttes i sin innsats og få gode tilbud om avlastningsordninger.
- avlastningsordningene skal styrkes både i kommunal og offentlig regi.
- gjennomgå organiseringen av tilbudet som gis til brukere med utfordrende adferd. Det skal være fokus på et best mulig faglig tilbud. Det er vesentlig at brukerne og ansatte ikke utsettes for fare. Sterke, private fagmiljøer av kvalitet skal også benyttes. Foreldre skal kunne velge om tjenesten skal være kommunal eller privat.
- arbeide for at nybakte foreldre til funksjonshemmede barn får raskt tilgang til en kontaktperson med kompetanse om hvilke tjenester og tilbud som finnes tilgjengelige.
- at det skal være gode og fleksible ordninger for foreldre med funksjonshemmede barn. Dersom kommunen ikke har tilstrekkelige tilbud, skal private godkjente løsninger brukes.
- det skal tilstrebes fritt brukervalg så langt som mulig. Vi vil ha en gjennomgang av dagens praksis for å sikre et slikt valg bedre enn i dag.
- videreutvikle ordningen med kommunepsykologer som skal ha et terapeutisk ansvar for barn og unge som sliter med psykiske vansker og lidelser.
- være garantist for at støtte- og bistandssenteret Alternativ til Vold for mennesker som opplever vold i nære relasjoner opprettholdes.
- Sikre at oppreisningsordningen for tidligere barnevernsbarn gjøres permanent.
- vurdere ny kommunal organisering av barnevernet f.eks. som kommunalt foretak eller interkommunalt samarbeid. Dette er mulig dersom departementet vil akseptere å samorganisere det statlige og kommunale barnevernet i regionen.
- styrke arbeidet overfor biologiske foreldre til barnevernsbarn.
- øke midler til tiltak og stillinger i det kommunale barnevernet.
- iverksette et prosjekt hvor overdosedødsfall undersøkes nærmere med mål om å redusere antall dødsfall.
- arbeide for at tilbudet ved K46/unge med rusproblemer videreutvikles.
- opprette en døgnåpen rusakutt - et helse- og velferdstilbud for rusmiddelavhengige.
- vurdere innføring av bruker-rom (sprøyterom) i Stavanger.
- arbeide for videreutvikling av Krisesenteret.

- arbeide for et fortsatt nært og konstruktivt samarbeid med de frivillige organisasjonene.
- videreutvikle Pårørendesenteret.
- videreutvikle ordningen med omsorgslønn.
- opprette flere helsesøsterstillinger/ utbygge skolehelsetjenesten først og fremst gjennom et nasjonalt løft.
- styrke kriminalitetsforebyggende arbeid for ungdom.
- flere alkoholfrie arrangementer for unge (kulturskolen, speideren, frivillige organisasjoner og idretten).
- opprette en ekstern undersøkelseskommisjon (se prosatekst over)
- 0pprette frivilligsentraler i hver bydel.
- Tilrettelegge for gode sanitæranlegg med mer for tiggere i samarbeid med frivillige organisasjoner.

Den kompetente byen:

<u>Skolen</u>

Situasjonen i dag

Foto: Joachim Steinbru

Venstre er skolepartiet. Vi grunnla i sin tid den brede folkeskolen og ønsker en sterk offentlig skole. Den enkelte elevs faglige, menneskelige og sosiale utvikling skal stå i sentrum. Venstre ønsker at den offentlige skolen skal bli foretrukket av de aller fleste, og at fri- og privatskoler skal være et supplement til denne. Steinerskolen, som tilbyr et viktig pedagogisk alternativ, er et godt eksempel. Skolen må ha økonomiske rammer som sørger for at den enkelte elevs læringsbehov imøtekommes.

Stavanger Venstre vil jobbe for at alle barn skal ha en trygg og god oppvekst i eget nærmiljø med gode og fremtidsrettede skoler. En viktig oppgave for skolen er å bidra til elevenes dannelse gjennom opplæring i toleranse, demokrati og samfunnsansvar.

Stavanger har en god skole og har hatt en langsiktig satsing på økt kvalitet i skolen. Skolen er, som samfunnet for øvrig, i stadig endring. Satsing på kompetente lærere, trygg skoleledelse, solid økonomi i skolesektoren og fremtidsrettede skolebygg er derfor nødvendig. Blant de kommunale oppgaver er ansvaret for et godt skoletilbud til alle viktig. Det er et ansvar Venstre tar på alvor, vi vil ha verdens beste skole i Stavanger.

Skolen skal gi elevene lærelyst og skaperglede, samt være en arena for kunnskap og mestring. Dyktige og motiverte lærere er nøkkelen til en god skole. Lærere og skoleledere må få tilstrekkelig faglig oppdatering og tilbys videre- og etterutdanning. Det må lages tid til arbeid med pedagogisk utviklingsarbeid og kontakt med elev og hjem. Stavanger Venstre vil sette maksgrense på hvor mange elever det skal være i en gruppe, fordi dette er med på å fremme trivsel, helse og læring. Venstre ønsker å la lærere få lov til å være lærere. Skolen må avbyråkratiseres og tidstyver må fjernes. Tester i skolen skal først og fremst brukes for å hjelpe elever og lærere til å tilrettelegge opplæringen bedre.

Stavangerskolen skal ha nulltoleranse for mobbing. Mobbing foregår på flere arenaer. Skolen skal kartlegge og iverksette tiltak mot mobbing i samarbeid med foreldre og andre relevante instanser.

Utfordringer
Skolen skal se den enkelte elev. Utfordringer skal fanges opp så tidlig som mulig. Fortsatt satsing og videreutvikling av «Tidlig innsats» skal hindre at enkeltelever faller utenfor og forebygge frafall i videregående skole. Venstre ønsker også å styrke Stavangerskolens samarbeid med Stavangerbarnehagen og med videregående skoler. Dette for å gjøre overgangene i hele skoleløpet lettere. Venstre ønsker flere spesialpedagoger og flere helsesøstre i skolen.

Skolen er en av samfunnets viktigste institusjoner. Venstre ønsker å sikre at alle innbyggere skal oppleve at skolen er et sted hvor læring skjer. Skolen har en naturlig og sentral posisjon i nærmiljøet og skal være et naturlig samlingssted også utenom den ordinære skoletid.

Stavanger er en internasjonal by. Vi huser den internasjonale skolen, den britiske skolen og den franske skolen. Disse er positive innslag og representerer et viktig mangfold. Kommunen skal også fremover legge vekt på vertskapsforpliktelsene. Stavangerskolen har i dag et betydelig innslag av elever med andre morsmål enn norsk. Stavanger Venstre vil – for å utnytte denne ressursen - videreutvikle språkundervisningen slik at vi kan tilby undervisning i flere ulike fremmedspråk.

Johannes læringssenter er et viktig verktøy i språkopplæringen og inkluderingsarbeidet av innvandrere i Stavanger. Stavanger har gjennom satsingen på Johannes læringssenter vunnet pris for årets beste inkluderingskommune i 2014, og vi ønsker en videreutvikling av den viktige rollen senteret har.

Venstre vil:

- bygge ny ungdomsskole i Østre bydel og planlegge ny ungdomsskole på Lassa.
- Ha gode og hensiktsmessige skolebygg. Sikre vedlikehold av eksisterende bygg.
- sikre en forsvarlig vaktmestertjeneste i skole og barnehage.
- videreføre at skolebyggene kan benyttes som nærmiljøsentre.
- styrke tilretteleggingen av systematisk videre- og etterutdanning av lærere, gjerne gjennom et kompetanseår eller kompetansesemester.
- legge til rette for at lærene får være lærere, det vil si at hverdagen skal preges av det pedagogiske arbeidet.
- øke lærertetthet i skolen og ha ny klassenorm på 25 elever og maks grense på 28 elever.
- sørge for at leksehjelpen i skolen blir gitt der det er størst behov, og at de som gir hjelpen skal være pedagoger.
- at alle elever skal oppleve mestring gjennom et godt læringsmiljø og tilpasset undervisning.
- at kommunen skal videreføre det gode samarbeidet med KFU for å videreutvikle hjem/skole-samarbeidet.
- prioritere flere rådgivere på ungdomstrinnet.

- styrke tilpasset opplæring for sterke elever.
- styrke leksehjelp i regi av frivillige organisasjoner.
- ha en kontinuerlig gjennomgang av tester og rapporter i skolen, med formål om å redusere disse.
- følge opp styrket skoleledelse, slik at rektor gis mer tid til pedagogisk ledelse.
- etablere/opprettholde skolebibliotek/mediatek på samtlige skoler, og at det skal utarbeides en helhetlig plan som sikrer minimumsstandarder (bøker, utstyr, ansatte, med mer).
- følge opp arbeidet med skolegårdene. Det må legges til rette for fysisk aktivitet, og skolegården skal kunne brukes av nærmiljøet etter skoletid.
- utarbeide et pilotprosjekt «Ungdom i aktivitet» ved å legge til rette for nye aktiviteter i friminuttene.
- åpne for at ungdomsskoler som ønsker det, og har nødvendig kompetanse, kan undervise i flere fremmedspråk.
- at Stavanger skal søke om fritak av karakterer i valgfag. Dette som et pilotprosjekt for å hindre frafall i videregående skole.
- Dagens ordning med fritt skolevalg opprettholdes.
- ha økt oppmerksomhet og målrettet arbeid mot elever som opplever skolevegring og mobbing.
- prioritere oppfølgning av fravær i ungdomsskolen.
- ha nulltoleranse for alle former for mobbing i skolen.

<u>Barnehage:</u>

Situasjonen i dag

Stavanger tilbyr gode barnehager. Vi har full dekning etter lovens definisjon. Imidlertid har vi ikke nok barnehageplasser til alle som ønsker det. Vi har et godt samspill mellom private og kommunale barnehager. Venstre er for reell full barnehagedekning for alle 1-åringer, men det må regjeringen og Stortinget eventuelt vedta.

Stavangerbarnehagen trenger flere pedagoger. Venstre ønsker å sikre at kommunen er en attraktiv arbeidsgiver med en offensiv rekrutteringspolitikk. Slik sikrer vi økt pedagogtetthet. Fagutdanning av assistenter i kommunale barnehager er viktig.

Venstre ønsker full dekning av barnehageplasser i bydelene og der foreldrene ønsker barnehageplass. Kort vei til barnehagen gir gevinster for både miljø og den enkelte familie. Det reduserer også trafikken. Det er fornuftig politikk å sikre full dekning i hver bydel, men det kan ta tid. Venstre skal fortsette å jobbe for en solid barnehagebruksplan som sikrer god utvikling.

Stavanger Venstre mener det er viktig at de private barnehagene fortsatt sikres gode økonomiske vilkår. Samarbeidet mellom de private barnehagene og kommunen skal videreutvikles.

Stavangerbarnehagens utearealer skal være en god arena for lek, utvikling og mestring. Tidlig kartlegging av barn med tanke på å sette inn forebyggende innsats skal videreutvikles. Venstre ønsker at det er et godt tilbud av spesialister til barn i barnehagealder som har utfordringer. Ved tidlig hjelp kan de få et bedre skoleløp. Venstre ønsker et tett samarbeid mellom barnehage, skole og helsetjeneste i kommunen.

Venstre vil:

- sikre god kvalitet i barnehagene, blant annet gjennom økt pedagogisk kompetanse.
- øke bemanningen.
- tilby utdanning til ufaglærte assistenter.
- tilby kursing til assistenter for å utvikle assistentrollen.
- ha ordning om søskenmoderasjon.
- sikre gode leke- og uteområder.
- stimulere til at barnehagene kan ha ulike profiler, eksempelvis naturbarnehage og musikkbarnehage.
- arbeide for at alle får tilbud om barnehageplass i egen bydel.
- arbeide for at alle 1-åringer får et reelt barnehagetilbud, blant annet gjennom påvirkning overfor statlige myndigheter.
- vurdere to barnehageopptak i året.

<u>SFO</u>

Situasjonen i dag

SFO-tilbudet skal være et frivillig og godt fritidstilbud. Venstre ønsker ikke at SFO skal utvikles til en heldagsskole, men være et kvalitetstilbud for alle barn. Venstre ønsker en SFO for allsidig lek og sosialt samvær. Et tett samarbeid med frivillige lag og organisasjoner er også viktig for å sikre varierte og mangfoldige tilbud til alle barn. Venstre ønsker også at kulturskoletilbudet i SFO-tiden styrkes og utvides.

Venstre vil:

- at SFO organiseres til et nærmiljøsenter der alle barn har plass. Lokalene må brukes aktivt til andre positive aktiviteter på ettermiddag, kveldstid og helger for nærmiljøet.
- at SFO skal ha differensierte priser og åpningstider.
- at SFO har et innhold.

Foto: Joachim Steinbru

Den kulturelle byen:

<u>Kunst og kultur</u>
Et mangfoldig og skapende kulturliv er uunnværlig i et liberalt samfunn. Venstre mener at kjennskap og kunnskap til kunst og kulturuttrykk gjør innbyggerne bedre rustet til å delta i debatt og samfunnsutvikling og øker deres livskvalitet.

Varierte og gode kulturopplevelser er viktige for at Stavanger skal være en attraktiv by å bo og arbeide i. Stavanger Venstre fremhever likevel at kulturlivets mange uttrykk har en egenverdi som ikke kan måles i penger. Stavanger har sterke kulturinstitusjoner innen kunst, musikk, museum og teater. Disse institusjonene er bærebjelker i vårt lokale kulturliv og skal sikres gode rammevilkår. Stavanger har også et sterkt folkelig kulturliv som kommer til uttrykk gjennom byens festivaler.

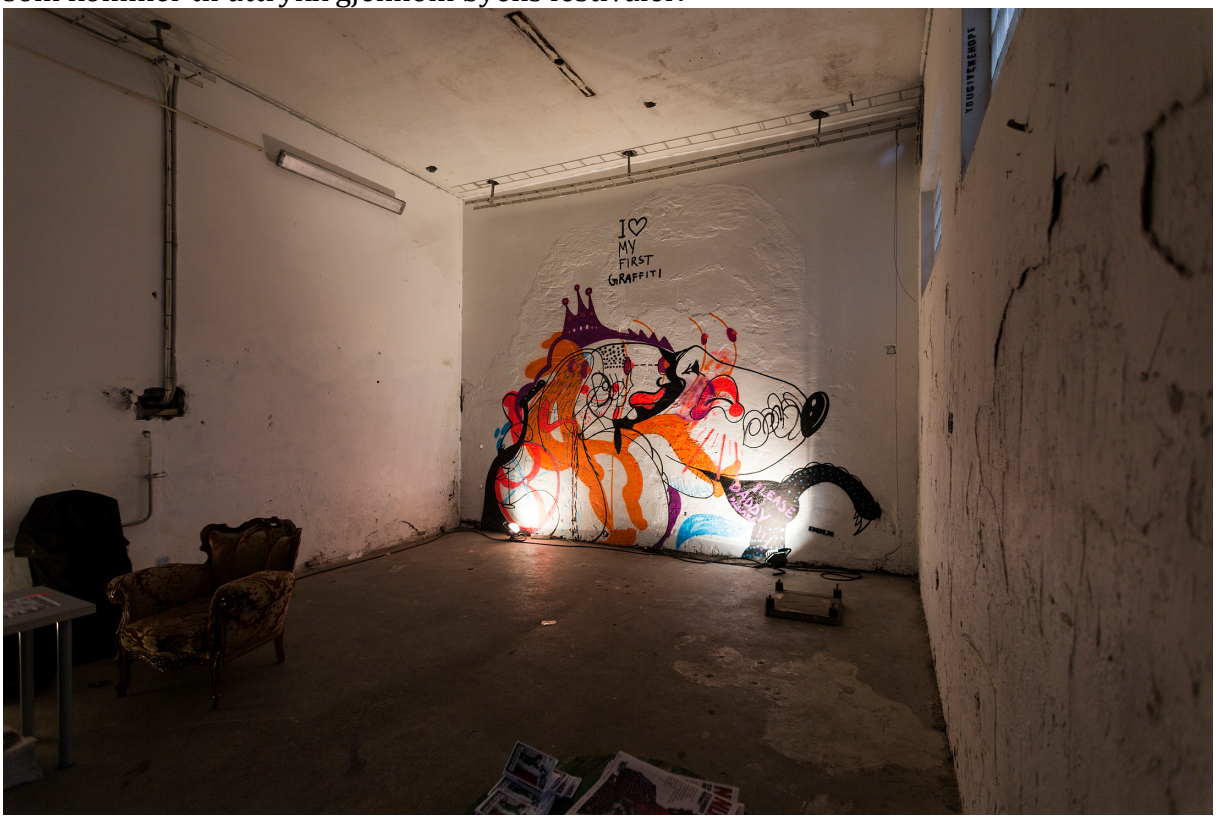

Foto: Joachim Steinbru

Situasjonen i dag
Kultur har vært et tverrpolitisk satsningsområde de siste ti årene. Byen har teater, symfoniorkester, ulike museer, gallerier, bibliotek, bydelshus etc. Stavanger kommune har også en egen Kultur- og idrettsplan med klare tiltak og prioriteringer.
Kulturlivet i byen er variert. Det finnes rom både for amatører og utøvere på høyt profesjonelt nivå. Frivillighet har en viktig posisjon i byens kulturliv. For Venstre er det viktig at interesse og engasjement for kunst og kultur stimuleres. Kunst og kulturelle uttrykk er viktig for samfunnsutvikling. De legger grunnlag for meningsbrytning, dialog og debatt om samfunnet vi lever i. De utfordrer om innhold, meninger, holdninger, moral

og menneskesyn. Derfor vil Venstre være en stødig partner og støtte for byens kulturaktører.

Satsingsområder
Kommunen har kjøpt gamle Tou bryggeri og det forplikter. Ferdigstillelse av Tou som sentralt kultursenter i Stavanger skal prioriteres. Innholdet skapes av utøverne, men kommunen skal være en forutsigbar og ansvarlig premissleverandør for å skape gode rammer til deres virksomhet.

Stavanger er en internasjonal by som skal ha en gjennomtenkt minoritetspolitikk. Et bidrag til å fremme gjensidig toleranse og respekt er å styrke kunnskapen om forholdet mellom majoritets- og minoritetskulturene. Det er helt grunnleggende for at nye medborgere skal kunne ta del i samfunnslivet på lik linje med andre, og at kunnskapen om norsk kultur og språk styrkes. Byens kulturtilbud og representasjon i byens sentrale kulturinstitusjoner skal reflektere samfunnets mangfold.

Foto: Joachim Steinbru

Utfordringer
Kulturlivet har ofte sin egen dynamikk hvor nye tiltak og ideer yngler uavhengig av planer og vedtak. Det er helt avgjørende at kommunen følger globale og europeiske utviklingstrekk. Bare slik kan vi være i forkant.
Det er viktig å sikre vitalitet og spennvidde i kulturlivet. Den offentlige kulturpolitikken skal bidra til dette selv i økonomisk vanskelige tider. Kulturpolitikken må støtte kunstnere, kulturbedrifter og -institusjoner. Disse har ifølge en liberal oppfatning en særlig verdi ved at de er organisert uavhengig av det offentlige.

Bydelshusene er et viktig tilbud for det lokale og frivillige kulturlivet. De må sikres nødvendige midler til vedlikehold. Både bygningsmasse og interiør er så slitt at oppussingsbehov må kartlegges.

For Venstre er det viktig å lytte til barn og ungdoms ønsker og behov for hva et mangfoldig kulturliv skal være. Venstre vil være initiativtaker til at en slik dialog opprettes. Ungdommens bystyre vil være sentral i dette arbeidet.

Stavanger kulturskole er et faglig og pedagogisk ressurssenter. Kulturskolen er en sentral del av Bjergstedvisjonen og en naturlig samarbeidspartner for andre skole- og kulturaktører. Kulturskolen underviser barn og ungdom i musikk, billedkunst, dans og teater. Venstre ønsker å bidra til at ventekøene reduseres. Vi ønsker en helhetlig vurdering av Kulturskolens pedagogiske planer for å avdekke hvor ventelister oppstår og hvilke avdelinger som har ledige ressurser. Vi ser at musikkdelen av Kulturskolen er veldig ettertraktet, mens visuell kunst har uutnyttet potensial.

Venstre vil:

- videreutvikle de etablerte festivalene i byen, og legge til rette for etablering av nye.
- vurdere å etablere en felles festivalorganisasjon som ivaretar markedsføring og gjennomføring av festivaler.
- videreutvikle Kapittelfestivalen, blant annet til å spille en større nasjonal rolle
- videreutvikle Nuart-festivalen.
- tilrettelegge for en internasjonal teaterfestival.
- sikre gode rammevilkår for Rogaland Teater og arbeide for nytt teaterbygg innen by-jubileet i 2025.
- stimulere til etablering av en kunstbiennale.
- følge opp intensjonene i museumsplanen – et musealt løft.
- Sikre at Grafisk Museum bygges ved siden av Hermetikkmuseet.
- videreutvikle Frida Hansens hus til et lokalt kulturhus for hele byen.
- at den Blå Promenaden utvides til Tou Kultursenter i Lervig.
- sikre at Tou-visjonen realiseres.
- satse videre på kunst og kultur i landskap/off. rom.
- sikre og bidra til å videreutvikle Icorns arbeid i Stavanger.
- stimulere til økt bruk av Stavangerområdet til filminnspilling.
- støtte Sølvbergets arbeid med videreutvikling av framtidens bibliotek og styrke biblioteket som litteraturens hus.
- arbeide for å realisere Alexander Kielland-senteret.
- arbeide for at domkirken får statlig finansiering og avvente servicesenter til statens rolle er avklart.
- styrke Metropolis og på sikt finne nye lokaler.
- opprette "den kulturelle postkassen" for barn og unge slik at tanker og ideer om ulike kulturtiltak skal komme byens borgere til gode.
- stimulere til etablering av en nordisk barne- og ungdomskulturfestival.
- styrke integreringsarbeidet blant ungdom.

- se til at det er tilstrekkelig med øvingslokaler for musikkorps, band og unge musikere i Bjergstedmiljøet.
- sikre at Stavanger Konserthus og Bjergstedvisjonen gjør Stavanger til Norges musikksentrum.
- arbeide for at Symfoniorkesteret videreutvikles og sikres gode rammevilkår.
- videreutvikle Ungdommens Symfoniorkester og få vurdert behovet for et fast ensemble i samarbeid med andre Rogalandskommuner.
- videreutvikle kulturskolen.

Idrett, fritid og friluftsliv

Situasjonen i dag

Stavanger har lagt til rette for en stor utbygging innen sport og fritid fremover. Planprogrammet "Tidenes idrettssatsing" er vedtatt og vil være styrende for utbygginger av baner og haller.

Venstre vil legge til rette for fysisk utfoldelse for ulike aldre og målgrupper. Venstre vil legge til rette for både bredde- og eliteidretten. Regelmessig fysisk aktivitet gir viktige helsefordeler og forebygger sykdom. Følgene av lite fysisk aktivitet er negative for den enkelte og svært kostbare for samfunnet. Fysisk aktivitet har stor betydning for folks mestringsevne, selvtillit og psykiske helse.

De nye interkommunale flerbruksanleggene som Sørmarka Arena, Sandneshallen og Randaberg Arena er en realitet. Anleggene vil være sentrale i regionens satsing på barn og unge og i et folkehelseperspektiv og må sikres en tilfredsstillende økonomi.

Venstre understreker det fantastiske frivillige arbeidet som lag og idrettsorganisasjoner representerer. Dette arbeidet fordrer at frivillige stiller opp. Venstre vil legge til rette for at organisasjonenes økonomiske rammevilkår er tilstrekkelige og forutsigbare.

Eliteidretten har en naturlig plass i Stavanger. Venstre ønsker å stimulere til at det er mulig å oppleve ulike typer toppidrett i byen. Venstre skal bidra til at den planlagte storsatsingen på idrett og friluftsliv skal realiseres.

Foto: Joachim Steinbru

Venstre vil:

- arbeide for å realisere et interkommunalt folkebad blant annet med 50-meters basseng, stupeanlegg og badeland.
- arbeide for å realisere en innendørs skatehall på Tasta.
- realisere planen for Sola Arena – Velodromen.
- sikre tilstrekkelig vedlikehold av byens kunstgressbaner.
- sørge for tilstrekkelig antall kunstgressbaner i alle bydeler.
- legge til rette for et eget friluftslivssenter i Flørli i Lysefjorden. Aktuelle samarbeidsaktører er for eksempel Lysefjorden Utvikling, Forsand kommune, og private initiativtakere. Det skal i første omgang utarbeides en mulighetsstudie.
- i samarbeid med Stavanger Turistforening legge til rette for at friluftsområdene i regionen blir tilgjengelige for alle byens innbyggere, også de som ikke vil bruke egen bil. Dette kan skje ved informasjonsarbeid, tilrettelagt transport, eller lignende.

- sikre kommunale tilskudd til lag og organisasjoner, blant annet gjennom tildeling til Idrettsrådet.
- jobbe for opprusting av anleggsfasilitetene for Hundvåg FK (jamfør K3-prosjektet) og rehabilitering av garderobeanlegg på Lassa idrettspark.
- tilrettelegge for en nasjonal/nordisk idrettsfestival i Stavangerregionen.
- sikre tilstrekkelige håndballflater, jamfør realisering av Hetlandshallen.
- tilby sjakkinteresserte/sjakk-klubben gode fasiliteter.
- arbeide for å realisere en permanent sandvolleyballbane med internasjonale mål og tribune.
- sikre fortsatt vedlikehold av kommunale grusbaner og lekeplasser i bydelene for å stimulere til lavterskel fysisk aktivitet og for å sikre sosiale samlingspunkt for innbyggerne.

Den innovative byen:

<u>Næringslivet</u>
Sitasjonen i dag
Stavanger omtales som oljehovedstad, mathovedstad og kulturhovedstad. Venstre vil satse på disse næringene, da vi er for avhengige av internasjonal etterspørsel av olje- og gass. Vår økonomiske fremtid krever at vi dyrker frem nytt næringsliv nå.

Venstre vil legge til rette for kunnskapsbasert nyskaping, omstilling og innovasjon i regionen. I Stavanger skal det være like naturlig å starte egen bedrift som å bli arbeidstaker i andres. Derfor vil vi satse på gründerskap allerede fra skolealder. Samarbeid mellom utdanning og næringsliv må styrkes. Det må også internasjonale innovasjons- og kommersialiseringsnettverk. Stavanger skal gi gründerbedrifter landets beste rammebetingelser. Det skal være attraktivt for etablerte bedrifter å opprette ny virksomhet. Like viktig er det å vektlegge det kommersielle, slik at de gode idéene også omsettes til inntekter.

Foto: Joachim Steinbru

Venstre vil forandre Stavanger fra olje- til energihovedstad. Det betyr en kraftig satsing på tilrettelegging for næringsaktører innen fornybar energi. Slik vil olje- og fornybarnæringene forsterke hverandre. Stavanger har gode forutsetninger for dette: En solid leverandørindustri, høyteknologisk kompetanse, internasjonale nettverk og sterke forskningsmiljøer.

Venstre ønsker en skjenkepolitikk som er forutsigbar og rettferdig for næringen. Venstre vil drive en aktiv næringspolitikk som skaper flere arbeidsplasser. En politikk

som er attraktiv for eksisterende næring, tiltrekker nye selskaper og legger til rette for innovasjon. På den måten skapes et helt nytt fundament til fremtidens Stavanger. Morgendagens arbeidsplass er ikke skapt enda.

Dagens prikksystem fungerer greit, og bør for det meste videreføres. Vi støtter prinsippet om at skjenkebevilling skal være lett å få og lett å miste. Det motsatte vil favorisere de store, veletablerte aktørene og gjøre det vanskeligere å starte noe nytt. Samtidig bør kontrollrutinene lett kunne luke ut useriøse aktører.

Venstre vil:

- se til at Stavanger videreutvikler sin status som mathovedstad, gjennom gode fag- og forskningsmiljøer, lokale produsenter, internasjonale treffpunkter og folkelige arrangementer som Gladmatfestivalen.
- ha økt entreprenørskap og derfor støtte arbeidet med aktiv hjelp til gründere og andre etablerere.
- tilrettelegge for lokalisering av innovative bedrifter og lytte til allerede eksisterende bedrifter slik at disse opplever Stavanger kommune som en god samarbeidspartner.
- arbeide aktivt for at Stavanger og Rogaland styrker sin rolle som foregangsregion for utvikling og innføring av ny miljøteknologi innen energisektoren.
- gi gode rammevilkår for energinæring som bygger ny fornybar produksjon.
- etablere kontaktpunkt med miljøer som nettverket Fornybar Stavanger slik at disse kan høres tidlig i de kommunale planprosessene.
- sikre at statlige virksomheter i regionen forblir lokalisert her.
- vurdere reduksjon av eiendomsavgiften for gründervirksomheter.
- øke tilskuddsordningen til gründervirksomheter.
- arbeide kontinuerlig for at Stavangerregionen foretrekkes ved bedriftsetableringer.
- skape Ullandhaugvisjonen. Ullandhaugområdet er et område i rivende utvikling med potensiale for å bli et av regionenes største og mest innovative arbeidsplassområde.
- bygge nytt universitetssykehus på universitetsområdet.
- gå i bresjen for Universitets- og forskningsmiljøene slik at kompetanse utvikles til det beste for byens videre næringslivsutvikling.
- gjøre studentbyen attraktiv gjennom godt kultur- og velferdstilbud og tilrettelegging av nye studentboliger både på UiS-campus og i nærheten av sentrum.
- at Stavanger kommune gjennom universitetsbymeldingen skal ta vertskapsforpliktelsene som universitetsby på alvor gjennom samarbeid med UIS, Misjonshøgskolen, BI og andre aktører.
- Arbeide for at UiS får et helsefakultet.
- at Stavanger kommune vil sikre areal for ytterligere utbygging av studentboliger.
- styrke reiselivssatsingen. Venstre støtter initiativet om å etablere Preikestolen nasjonalpark og vil bruke en slik status aktivt i regional reiselivssatsing.
- opprettholde en ansvarlig alkoholpolitikk, blant annet en ordning med differensierte åpningstider.
- prikkbelastningssystemet for utesteder må evalueres og revideres. Blant annet skal det gis prikker dersom bevillingsinnehaver har ulovlig overvåkning på sitt serveringssted.

Styring av kommunens virksomhet

Situasjonen i dag

Stavanger kommune er en stor arbeidsgiver med over 9000 ansatte. Et godt tjenestetilbud til innbyggerne gis av kompetente og engasjerte medarbeidere.

Stavangers inntekter avgjøres i stor grad av sentrale vedtak. Stortingsflertallets vedtak om inndragning av selskapskatten og lave frie inntekter har forverret Stavangers økonomiske situasjon år for år, og gitt store omstillingsutfordringer. Situasjonen har blitt verre med sviktende skatteinntekter.

En presset arealsituasjon gir utfordringer i forhold til befolkningssammensetningen. Bo- og arbeidsmarkedet omfatter mange kommuner, og oppgaveløsning foregår stadig interkommunalt. Stavanger Venstre mener at en kommunesammenslåing er svaret på utfordringer knyttet til demokrati, arealutnyttelse, klimautfordringer og tjenesteutvikling. Vi ønsker en snarlig sammenslåing av de fire kommunene på Nord-Jæren. Vi ønsker å innføre en parlamentarisk modell med desentralisert bydelsforvaltning. Da starter alle kommuner med samme utgangspunkt. Dette sikrer en solid demokratisk prosess og opprettholdelse av antall lokalpolitikere.

Kommunen som arbeidsgiver

Venstre ønsker at Stavanger kommune skal være en god arbeidsgiver med godt omdømme. Ansatte skal ha gode muligheter til faglig og personlig utvikling i en nyskapende organisasjon. Venstre tror at den enkelte kommunale arbeidstaker kan påvirke arbeidsmiljøet positivt. Det må finnes åpne kanaler slik at forbedringer finner sted.

Vi ønsker å ha gode varslingsrutiner når ansatte opplever situasjoner som ureglementerte. De interne rutinene skal være gode, men Venstre vil også arbeide for opprettelsen av en ekstern, frittstående undersøkelseskommisjon. Formålet er å sikre at ulike alvorlige hendelser blir undersøkt uavhengig av dagens ordninger. Det vil gi nødvendig trygghet på at sakene faktisk følges opp. Det vises til regjeringens opprettelse av et statlig utvalg med fokus på alvorlige hendelser eller mistanke om lovbrudd i helse- og omsorgstjenesten. I et kommunalt og interkommunalt perspektiv er det naturlig å se på saker som overdosedødsfall blant narkomane som har tjenester fra kommunen(e), mistenkelige dødsfall i kommunale boliger, varsling om mistanke om alvorlige hendelser og «nestenulykker» innen institusjon/hjemmetjenester og mobbesaker i skolen. Alvorlige varslingssaker skal kunne meldes direkte til kommisjonen eller andre aktuelle instanser.

Stavanger forvalter store ressurser på vegne av innbyggerne. At dette skjer på en etisk måte er avgjørende. Venstre slår fast at varsling om kritikkverdige forhold er ønskelig og nødvendig. Varsleren skal ikke under noen omstendigheter bli sanksjonert.

Vår visjon er at mobbing ikke skal finne sted i skolen. Å arbeide for dette vil bidra til at både enkeltelever og foreldre til dem som opplever mobbing får høyere livskvalitet. Mobbing kan få store konsekvenser på lang sikt, både helsemessig og utdanningsmessig.

Venstre vil gjøre det mulig å arbeide utover dagens pensjonsalder. Ingen skal påtvinges midlertidige arbeidsforhold. Som hovedregel skal arbeidstakere i deltid ha tilbud om

fulle stillinger. Stavanger kommune skal gå foran med et godt eksempel innen helse, miljø og sikkerhet (HMS). Dette skal også gjelde interkommunale selskaper og kommunale foretak.

Stavanger kommunes ansettelsespolitikk skal gjenspeile byens internasjonale preg.

Samfunnets trygde-, sykepenge- og sosialutgifter er store. Venstre tror at disse utgiftene kan reduseres gjennom et inkluderende arbeidsliv. Stavanger kommunes arbeidsgiverpolitikk må ikke medføre at mennesker mister sin lønnsinntekt, og i stedet må motta inntekt til livsopphold over et annet offentlig budsjett. Det er viktig med dialog med de ansatte, og at det er rom for arbeidstidsfleksibilitet.

Det skal være et mål at mennesker skal kunne stå i et arbeidsforhold også ved høy alder og ved delvis uførhet.

Venstre vil:

- at vi skal ha som mål å være blant de beste kommunene i landet på arbeidsgiverpolitikk.
- at de kommunalt ansatte skal gis gode muligheter for faglig påfyll og til etter- og videreutdanning.
- at kommunen skal være ledende innen helse, miljø og sikkerhet.
- at kommunen jobber målrettet for å redusere sykefraværet, blant annet gjennom tiltakene i IA–avtalen.
- legge til rette for at eldre arbeidstakere kan stå i arbeid utover dagens pensjonsalder.
- ha et inkluderende arbeidsliv som tilrettelegger for at mennesker med funksjonshemminger kan være i arbeid.
- at kommunen skal arbeide for økt rekruttering av innvandrere ved ansettelser i sine egne virksomheter.
- arbeide for å rekruttere flere menn til barnehage og SFO.
- fremheve at tilstrekkelig grunnbemanning er det viktigste tiltaket for å redusere behovet for vikarer og ekstrahjelp. Vi vil ha en gjennomgang av ulike former for turnus innen de helserelaterte virksomhetene.
- i betydelig større grad ta i bruk ordningen med tids-ubestemt lønnstilskudd i samarbeid med NAV slik at personer som ellers ville kvalifiseres til varig uførepensjon, kan delta i arbeidslivet.
- tilby norskundervisning for kommunalt ansatte som har behov for det.

Ansvarlig økonomistyring / politisk organisering
I forvaltningen av Stavangers økonomi vil Venstre alltid være et ansvarlig politisk parti. Stavanger Venstre mener staten bør gi kommunene friere økonomiske rammer, rett til å foreta større deler av beskatningen og at en større del av overføringene bør gis uten noen form for øremerking. I påvente av at dette skjer vil Venstre likevel forholde seg til de rammene som eksisterer.

Det må skaffes inndekning for tiltak Venstre ønsker å gjennomføre. Å ikke forvalte den offentlige økonomien slik, vil både være uansvarlig i øyeblikket og direkte usolidarisk med de som kommer etter oss. De vil også trenge en god skole og gode omsorgstiltak.

Utfordringer

Venstre tror den største driftsutfordringen i neste periode vil handle om skatteinntekter. Vi må sannsynligvis ha større oppmerksomhet rettet mot egne inntekter. Det vil være et overordnet mål å sikre kvalitetstilbud, lovpålagte, så vel som ikke-lovpålagte. Derfor vil Venstre i perioden vurdere om vi har tilstrekkelige inntekter. Det innebærer også en vurdering av dagens eiendomsdomsavgift.

Venstre vil i valgperioden bedømme størrelsen på kommunens gjeldsbyrde og kontinuerlig vurdere tiltak som kan redusere denne.

Venstre er urolig over at det kan bli uklare roller når Stavanger kommune opererer som eiendomsbesitter og plan- og bygningsmyndighet. Det er mulig at kommunens behandling i henhold til Plan- og bygningsloven enkelte ganger har vært påvirket av egne økonomiske interesser. Dette må unngås med klare retningslinjer og meroffentlighet i forvaltningen.

Kommunen skal være kontinuerlig oppmerksom på den politiske organiseringen. Bystyret skal årlig ha en generell debatt om eget arbeid, om organisatoriske utfordringer og spørsmål rundt åpenhet og innsyn i prosesser.

Bydelsutvalgenes rolle og mandat er gjenstand for revidering. Bydelsutvalgene skal være viktige politiske arenaer og oppleves berettigede både for utvalgsmedlemmene og innbyggerne.

Venstre vil:

- innføre by-parlamentarisme. Moderne storbykommuner krever et moderne styresett. Politikerne skal ansvarliggjøres hver dag, ikke bare gjennom møtevirksomhet og valg.
- innføre en bydelsreform med større oppgaver til bydelene.
- opprette en ekstern undersøkelseskommisjon (se tekst – den sosiale byen).
- at det skal være et overordnet mål å ha inntekter som gir et godt tjenestetilbud. Reduseres de statlige overføringene og kommunen får beholde mindre av skatteinntektene, må kommunen vurdere dagens inntektsmuligheter på fritt grunnlag.
- vurdere konkurranseutsetting som et middel på noen utvalgte områder. For venstre er konkurranseutsetting aldri et mål i seg selv.

- opprettholde dagens foretaksstruktur.
- motarbeide alle forsøk på å selge Stavanger Kommunes eierandeler i Lyse Energi.
- ha årlig generaldebatt om bystyrets funksjon i lys av tema som åpenhet og innsyn samt politisk organisering.
- fortsette arbeidet med «framtidens byer» som et lokalt prosjekt.
- sørge for prioritering og oppfølging av vedtatte miljø- og klimaplaner.
- legge til rette for økt bruk av videooverføringer fra politiske møter.

Et enklere og moderne Stavanger

Venstre vil se til at kommunale regler, forskrifter og skjemaer alltid skal være basert på tanken om samordning og forenkling. Stavanger Venstre er fornøyd med at saksbehandlingstiden i byggesaker er redusert til fire uker. Venstre vil også holde lav behandlingstid på plansaker. Dette skal imidlertid ikke skje på bekostning av byplanavdelingens kompetanse og faglighet.

For å kunne yte best mulige tjenester til sine innbyggere må kommunen hele tiden være åpen for fornyelse. For Venstre er det viktigste høy kvalitet, fornøyde brukere og effektiv bruk av midler, ikke hvem som leverer tjenestene av offentlige og private.

Foto: Joachim Steinbru

Digitale tjenester handler om en enklere hverdag for innbyggerne, samtidig som kommunen kan løse oppgavene mer effektivt. Stavanger kommune skal ha IKT-løsninger som gir effektiv drift, er enkle i bruk og som sikrer at opplysninger ikke kommer på avveie. Kommunen skal også gi innbyggerne mulighet til å følge de demokratiske prosessene. Det skal være lett å holde seg orienterte om tjenester, regelverk og aktuelle saker.

Venstre vil redusere kommunalt eierskap som ikke har en klar samfunnsmessig begrunnelse.

Stavanger er en internasjonal by og dette skal gjenspeiles i all kommunal planlegging og tilrettelegging.

Venstre vil:

- se til at kommunale regler, forskrifter og skjema alltid skal være basert på tanken om samordning og forenkling.
- at kommunen etterlever prinsippet om meroffentlighet.
- gjennomføre årlige vurderinger av personvern og sikkerhet i de kommunale IKT-løsningene og følge opp eventuelle svakheter.
- gjøre all kommunal informasjon tilgjengelig og søkbar på kommunens nettsider.
- at alle søknadsprosesser i kommunen skal kunne utføres på nett.
- opprette et eget byombud.

Den mangfoldige byen:

<u>Open Port perspektivet</u>
Stavanger har alltid vært en internasjonal by med næring basert i Nordsjøen. Stavanger har alltid hatt en åpen havn og et åpent sinn til nyinnflyttede. Stavangers historie forplikter. Her skal enhver innbygger føle seg hjemme uansett etnisitet eller religion. Alle skal kunne føle seg som ressurser, og ikke som belastninger for samfunnet.

Situasjonen i dag
Stavanger kommune har lenge ført en aktiv politikk når det gjelder variert kjøp og lokalisering av kommunale boliger. Slik politikk bidrar til bedre integrering i lokalsamfunnet og motarbeider at det oppstår parallelle samfunn. Dette ønsker Venstre å videreføre og være en aktiv pådriver for.

Integrering foregår på alle kommunale plan; i skolen, barnehagen, på kultur- og idrettsinstitusjoner. De samfunnsøkonomiske gevinstene av å føre en aktiv kommunalpolitikk på alle plan er store. Venstre vil bruke den politiske verktøykassen på alle nivå.

Framtidens utfordringer
Barns ordforråd berikes av sosialt samvær med jevngamle helt fra treårsalderen. Venstre vil derfor sikre gratis barnehageplasser for dem med størst behov. Familieøkonomien skal ikke stå i veien for å kunne gå i barnehage. Barnehager sikrer gode norskkunnskaper og senere en god skolestart.

Tungvint kommunal saksbehandling kan ofte oppleves som et hinder for innpass i samfunnet. Dette gjelder særlig dem med et annet morsmål og som ikke kjente med lokal kutyme. For å sikre innbyggernes demokratiske rettigheter må kommunal saksbehandling ha forståelige språkformuleringer og tilfredsstillende informasjonsflyt.

Venstre understreker viktigheten av det frivillige arbeidet som internasjonale foreninger, idrettslag og organisasjoner representerer. Dette arbeidet fordrer at frivillige stiller opp. Venstre vil legge til rette for at lag- og organisasjoners rammevilkår gir tilstrekkelig økonomi og forutsigbarhet.

Venstre vil:

- styrke arbeidet for integrering og mot voldelig radikalisering, og vil at Stavanger kommune skal utarbeid en Mangfolds- og integreringsplan med vekt på tidlig innsats, foreldreveiledning og lignende.
- styrke dialogarbeidet mellom trossamfunnene.
- støtte internasjonale frivillige organisasjoners kulturarbeid.
- videreutvikle arbeidet til internasjonalt kulturnettverk ved Sølvberget.
- tilrettelegge for gode møtearenaer for internasjonale frivillige organisasjoner.

- støtte informasjonstiltak til gründere med minoritetsbakgrunn. Mange innvandrere driver gründervirksomhet, og det er viktig at de har god informasjon slik at alt blir gjort etter gjeldende lovverk.
- legge ekstra stor vekt på å følge opp tiltakene i handlingsplanen mot diskriminering av LHBT-personer, da denne er lite anvendelig.
- at integreringsarbeidet skal prege all kommunal planlegging og virksomhet.

Andre sentrale Venstredokumenter:

To viktige, sentrale Venstredokumenter vil være viktige bidrag til utformingen av Stavanger:

- «Det grønne skiftet skjer lokalt» www.venstre.no/assets/Det-grønne-skiftet-skjer-lokalt.pdf
- «Grønn Vekst»: www.venstre.no/assets/Venstres-vei-til-grønn-vekst.pdf

Det viktigste fundamentet for all vår politikk er nedfelt i vårt prinsipprogram. Vi oppfordrer leseren til å ta en titt på dette: http://www.venstre.no/politikk/prinsipprogram/

Foto: Joachim Steinbru